

Fylkesstyret:

Namn	Verv	Oppmøte	Mobil	E-post
Oddvar Mikkelsen , 6640 Kvanne	Fylkesleder	Møtt	41460565	oddvarm74@gmail.com
Gunnhild Overvoll , 6200 Stranda	Nestleder	Møtt	97164856	gmover@online.no
Petter Melchior , 6214 Norddal	Styremedlem	Møtt	92283477	petter.melchior@gmail.com
Odd Bjarne Bjørdal , 6156 Ørsta	Styremedlem	Møtt	95928731	oddbjarne.bjordal@tussa.com
Vegard Smenes , 6530 Averøy	Styremedlem	Møtt	99786830	vsmenes@gmail.com
Marte Halvorsen , 6687 Valsøyfjord	1. vara	Møtt	93423436	marte.halvorsen@svorka.net
Merete Bolme , 6613 Gjøra	Nestleder BKL	Møtt	90967963	mbolme@outlook.com NY e-post
Edvard Bele Sæterbø , 6650 Surnadal	Fylkesleder BU		95524840	edvardbele@msn.com
Til orientering:				
Rita Dyrnes Flatvad , 6612 Grøa	2. vara		90755034	rita.flatvad@gmail.com
Tore Våde , 6110 Austefjorden	3. vara		91689336	tore.vade@tussa.com
Sekretariatet				
Arnar Lyche	org.-sjef	Møtt	41418871	arnar.lyche@bondelaget.no
Arild Erlien	rådgiver	Møtt	99726399	arild.erlien@bondelaget.no
Atle Frantzen	førstekonsulent	Møtt	90954787	atle.frantzen@bondelaget.no
Rose Bergslid	rådgiver	Møtt 13-15	93003808	rose.bergslid@bondelaget.no

Protokoll fra styremøte i M&R Bondelag mandag 3. oktober 2016 kl 10.30 – kl. 16.00 på Felleskjøpets moterom, Molde

Faste saker for styret i Møre og Romsdal Bondelag:

1/2016 Godkjenning av sakliste

Vedtak: Innkalling og sakliste godkjent

2/2016 Godkjenning av protokoll fra styremøte 8. september 2016

Vedlegg: Protokoll, som også er utsendt på e-post tidligere.

Vedtak: Protokoll fra styremøte 8. september godkjent

3/2016 Medlemsutvikling og medlemsverving

Vedlegg: Medlemsstatistikk pr 27. september 2016

Medlemstall pr 31/12-2015: 3.307

Medlemstal pr. 01/01-2016: 3.300

Endring hittil i 2016: - 28

Medlemstal pr. 27/09-2016: **3.272**

Nyinnmeldte hittil i 2016: **102**

E-post med vedlegg utsendt på e-post til alle styremedlemmer i lokallaga 23. september:

Til lokale Bondelag ved styremedlemmer (som vi har e-postadresse til)

Etter oppfordring fra noen lokale Bondelag og slik det gjøres i mange andre fylkeslag, sendes til bruk i lokallagene **medlemslista og liste over de som søker produksjonstilskudd** i kommunen til alle styremedlemmer i lokallaget som vi har e-post adresse til.

Ved hjelp av listene og lokalkunnskap kan man finne potensielle medlemmer. Lista over **søkere produksjonstilskudd fra januar 2016**, som fylkeskontoret har sortert kommunevis, er ei offentlig liste som ligger ute på nettet her: <http://data.norge.no/kategori/jordbruk-fiskeri-skogbruk-og-mat?type=3>

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:

PB 2047 Moldegård 6402 Molde

Besøksadresse:

Fannestrandveien 63. Molde

Telefon:

71 20 28 90

Mobil:

41 41 88 71

E-postadresse

More.romsdal@bondelaget.no

Møre og Romsdal Bondelag

Bondelagets Servicekontor AS

Org.nr.: 939678670

Org.nr.: 985063001 MVA

Bankkonto:

8101.05.12891

Internet:

www.bondelaget.no/moreogromsdal

Verving og medlemskontakt er prioritert arbeid i Norges Bondelag. Vi har stort medlemspotensiale - bare i overkant av 50 prosent av alle bønder i Møre og Romsdal er medlemmer i Bondelaget. Men Møre og Romsdal Bondelag har mistet medlemmer de siste årene. Som vedlagte liste viser har vi hittil i år en minus på 28 medlemmer. Vi er blant de dårligste fylkene i landet når det gjelder medlemsutvikling. Dette er **IKKE** en plass vi er fornøyd med å ha, og vi har derfor en jobb å gjøre. Skal vi lykkes med å øke medlemstallet trenger vi hjelp fra lokale bondelag.

Vi håper derfor listene er til hjelp for å ta kontakt med potensielle medlemmer og spørre om de kan tenke seg å bli medlemmer i Bondelaget.

Info om verving og medlemskap – se

<http://www.bondelaget.no/medlemskap/category4985.html>

INN Melding kan skje her på Norges Bondelags hjemmeside:

<http://www.tdw.no/focusclient/custnbl/innmelding.aspx?type=innmelding>

eller ta kontakt med Møre og Romsdal Bondelag – telf. 71 20 28 90

Verveargument:

- Forhandlingsrett for landbruk som næring og pådriver for politisk forståelse for matproduksjon i Norge.
- Arbeider for næringsgrunnlag og produksjon på garder av ulik størrelse og levende bygder.
- Norges Bondelag tar vare på eierrettigheter for alle eiere av landbrukseiendom.
- Interesse-nettverk i alle kommuner.

Kontingent og fordeler ved medlemskap:

- Brukskontingent er til fradrag i regnskapet og fradrag for personlig kontingent i sjølvmeldinga.
- God rabattordning på forsikring med Gjensidige for medlemmer.
- Gode tilbud med Agrol og Agrolkortet, og medlemsfordeler i Landkreditt Bank.

Dette ble drøftet i styret:

- Forsikringsordningene - fokusere mer på privatbilforsikring for få unge medlemmer.
- Hvordan oppmuntre lokallagene til økt aktivitet på medlemsverving. Premiering? Oppmerksomhet?
- Hvis lokallagene vises i lokalsamfunnet, er synlige og folk er tilfreds og føler lokallaget ivaretar deres interesser - den beste markedsføring vi kan ha. Viktig å ha lokallag det er gøy å være med i.
- Utfallene av de siste års jordbruksforhandlinger «henger» igjen blant mange bønder på Vestlandet - er folk resignerte?
- Egen grundigere sak om medlemsverving på fylkesstyremøte.
- Mange aktive bønder er ikke medlemmer i Bondelaget, lav organisasjonsprosent i mange kommuner.
- For mange sauebønder er ikke medlemmer i Bondelaget.
- Lage plansjer til lokallagsrunden om organisasjonsprosent, medlemsverving, aktivitet.

4/2016 Referat fra møter og arrangementer (siden siste styremøte)

9. september: Foredrag om jordvern, Alta. Arnar Lyche

Arrangør: Fylkesmannen i Finnmark.

9. september: Møte i styringsgruppe for Landbruksmelding M&R 2016. Fylkeshuset, Molde. Oddvar Mikkelsen

Rapporter fra arbeidsgruppene framlagt. 1. Næringsutvikling, 2. Miljø, ressursar og det grønne skiftet, 3. Strategiplan skogbruk, 4. Rådgeving, rekruttering, kompetanse og organisering
Gjennomgang av grunnlagsdata/rapporter: Mjølkeundersøkelsen og «Trender i norsk landbruk»

9. september: Regionalt partnerskap landbruk. Fylkeshuset, Molde. Oddvar Mikkelsen.

Vedlegg: Referat fra møtet

Deltakere i partnerskapet er repr fra Bondelaget, Småbrukarlaget, Allskog, Fylkeskommunen, Innovasjon Norge og Fylkesmannen.

Tema for møtet: Drøfting av Regionalt Næringsprogram (RNP) for 2017, samt rapportering om Investeringsverkemiddel for 2016 v/*Innovasjon Norge*, Midlar til rekruttering, likestilling og kompetanseutvikling 2016 v/fylkeskommunen, Utviklings- og tilretteleggingsmidla i 2016 v/Fylkesmannen, Tilskotsmidlar for skogbruket v/Fylkesmannen, Regionalt miljøprogram 2016 v/Fylkesmannen, SMIL, Drenering og utsiktsrydding – status v/Fylkesmannen.

- **Om Drøfting av Regionalt Næringsprogram (RNP) 2017 - se punkt 7.5**

9. september: Seminar om jordskifte. Molde. Atle Frantzen

Jordskifterettene i Møre og Romsdal inviterte til fagdag i Molde. Ca 100 deltakere fra advokatkontor, jordskifterettene, kommunar, forvaltning, m.m.

Gjennomgang av endringar i lova. Arbeidsoppgåvene for jordskifterettene er i stadig endring. Lang ventetid. Bondelaget kan gjerne, der det passar, påpeika at den lange ventetida er med på å hindra næringsutvikling og bruk av ressursar.

12.-15. september: Beitekonferanse. Island. Rose Bergslid

Deltakelsen var delt mellom Norsøk og Bondelaget

13. september: Møte i skogbruksgruppa for Landbruksmeldinga. Megarden, Halså. Oddvar Mikkelsen.

Det ble drøftet i styret: Veibelastning i kommunene. Nasjonal fordelingsnøkkel skogmidler

15. september: Informasjonsmøte om NATO-øvelse Trident Juncture 2018. Dombås.

Arnar Lyche møtte for Norges Bondelag.

Høsten 2018 skal NATO-øvelsen Trident Juncture 2018 gjennomføres i Norge og dette blir en stor øvelse med opptil 50.000 deltakere. Øvelsen planlegges med landstyrker på Østlandet opp til og med Trøndelag, med amfibiestyrker inn på Nord-Vestlandet og Trøndelag, samt bruk av norske sjø- og luftområder. Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) ser behov for å starte et tidlig samarbeid med ulike etater og organisasjoner, bl.a. Bondelaget.

På info-møtet deltok også representanter fra de respektive Fylkesmanns miljøvern- og jordbruksavdelinger, Statens veivesen, Jernbaneverket, Kystverket og Mattilsynet.

Miljø- og skadepotensialet ved denne øvelsen er relativt stort; f.eks mange utenlandske avdelinger til Norge med tyngre materiell, rotfrukter og 3. avling gress som ikke er høstet, områder med plantesykdommer, pågående elgjakt, samling av sau ol., vått/fuktig terreng, ingen tele i bakken.

17. september: Kulturminnedagene i Halså. Arnar Lyche deltok i paneldebatt,

Foredrag ved den danske Bonderøven, Frank Erichsen. Kjent fra TV. Om arbeidsglede, sitt livs prosjekt og livet på Kastaniegården. Etterfølgende debatt med paneldeltagere.

20. september: Fylkesledersamling i Norges Bondelag. Oslo. Oddvar Mikkelsen.

Rådgiver i M&R Bondelag, Rose Bergslid, holdt innlegg om drøvtyggere og klima.

Annet tema var kommunikasjonsflyten i organisasjonen. AU sentralt får hver sine fylker med ansvar ringe ut til fylkeslederne under bl.a. jordbruksforhandlingene.

21.-22. september: Lederkonferanse Norges Bondelag, Lillestrøm. Oddvar Mikkelsen, Arnar Lyche (kun 21. sept)

Hovedfokus var politisk arbeid framover, mange stortingsmeldinger på gang, valg 2017.

22. september: Temagruppe for Landbruksmeldinga - Rådgeving, samarbeid og kompetanse. Molde. Arnar Lyche innledet til diskusjon om rådgeving i landbruket – rollefordeling, forventninger, samarbeid

23. september: Styremøte i Jordvern Møre og Romsdal. Atle Frantzen

Holdt på Bondelagskontoret i Molde.

Styret brukt mye tid siste tiden på å lage uttaler. Uttale til transportplan. Uttale til div veiutbygginger. Uttale til partiene om partiprogram. Uttale om kommuneplan i Surnadal.

Tema siste møte var hvordan ta vare på jord i veiutbyggingssaker.

Jordvernforeninga driver politisk påvirkning.

28. - 29. september: Kurs for nye tillitsvalgte i Norges Bondelag. Oslo

De som i 2016 er valgt til nytt verv eller inn i styret i Norges Bondelag, et av Norges Bondelags fylkesstyrene, eller representerer NBK eller NBU i et fylkesstyre, er invitert til kurset.

I M&R Bondelag fikk disse invitasjon: Oddvar Mikkelsen, Odd Bjarne Bjørdal, Vegard Smenes og Marte Halvorsen.

Vegard Smenes og Marte Halvorsen deltok fra Møre og Romsdal. Totalt 16 deltakere på kurset. Tema for kurset bl.a. styrearbeid, politisk kontaktarbeid, kommunikasjonsjobbing og selvfølging en dose landbrukspolitikk. Kurset gratis, og NB dekket reise, opphold og daggodtgjøring.

29. september: Fagdag om særlovene i landbruket. Molde. Atle Frantzen

Arrangør: Landbruksavdelinga, Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Målgruppa i hovedsak jord- og skogbrukssjefene i kommunene, og andre som finner temaet interessant.

5/2015 Representasjon, invitasjon og planlegging av nye møter og arrangement

Dato/Månad	Tiltak/Arrangement	Stad	Deltakarar/Ansvarlege
3. oktober	Fylkesstyremøte		Styret
Okt/Nov?	Temadag Eigarskifte?		
Innan 31. okt	Årsmøter i lokallaga		Medlemmene/lokallaga
11.-12. nov	Leiarmøte M&R Bondelag	Åndalsnes	Lokallagsstyra og fylkeslag
20. nov	Søknad Aktivt Lokallagsmidlar		Lokallaga
21.-23. nov	Skattekurs: Tema:	Ålesund	Samarb. Rekneskapskontor
14. des	Fylkesstyremøte		Styret
2017			
Januar	Fylkesstyremøte		Styret
Jan	Frist for lokallaga forslag til valnemnda		
jan / feb.	Møte i valnemnda		
ca. 1. feb	Lokallaga frist sende inn saker fylkesårsmøte		
Jan/feb	Samling for unge bønder		
Feb	Fylkesstyremøte (årsmeld/rekneskap)		Styret
Feb	Lokallaga frist uttale jordbruksavtala		
1. mars	Kontingentforfall		
Mars	Fylkesstyremøte (handsame jordbr.avtala)		Styret og samvirkerepr
3. mars - fre	Landbrukskonferanse	Alexandra,Molde	Landbruksinteresserte
4. mars - lør	Årsmøte M&R Bondelag	Alexandra,Molde	Lokallaga, fylkeslaget

6/2015 Lokallagene - presseklipp, aktiviteter og møter

4.-6. oktober: Ta grep-kurs. Oslo. Gunnhild Overvoll.

Første av tre samlinger i Norsk Landbrukssamvirkes mentorprogram Ta Grep-kurs 2016/2017.

12. oktober: Nettverkssamling for jordvernforeningene. Oslo. Atle Frantzen

Norges Bondelag inviterer jordvernforeningene i fylkene til nettverkssamling for å utveksle erfaringer og se på muligheter for å kunne dra veksel og samarbeide om felles saker.

19.-20. oktober: Fornybarkonferansen 2016 - Ressurser, muligheter og utfordringer i Møre og Romsdal. Alexandra Hotell, Molde.

24. oktober: Innspillmøte om revidering av forvaltningsplan for store rovdyr i region 6 Midt-Norge. Møtet holdes i Molde, og arrangeres av Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge

Frist for uttale/innspill til rovviltnemnda er satt til 1.november. Se **vedlegg presseklipp**

Odd Bjarne Bjørdal og Atle Frantzen møter på innspillmøtet 24. oktober.

I styret drøftet om en bør søke fylkesmannen om støtte til en hvis prosentstilling som er felles for flere organisasjoner. BL, Sau og Geit m.fl?

Bør tipse aktuelle kommuner om å sende inn uttale til revidering forvaltningsplan.

27. oktober Møte med Norsøk, Tingvoll, Innlegg og debatt. Oddvar Mikkelsen har innlegg.

1.-31. oktober: Årsmøter i lokallagene

Fordeling av styremedlemmers deltakelse på årsmøtene gjøres på styremøtet 8. sept.

Gjennomgang av plansjer og temaer for årsmøterunden gjøres på styremøtet 3. oktober.

31. oktober: Samling for valgkomitelederne i Norges Bondelag

Alle lederne av valgkomiteene i Norges Bondelags fylkeslag er invitert til samling i Landbrukets Hus i Oslo.

Leder i valgkomiteen i M&R Bondelag, Bente Bjerkeset Solenes, Gjemnes, har fått invitasjonen direkte fra Oslo. Fylkeskontoret har ikke fått melding/sjekket opp om hun deltar.

10. november: Nettverksmøte for etablerte og potensielle andelslandbrukere i Møre og Romsdal. Arrangør: Oikos og Fylkesmannen

11.-12. november: Ledermøte M&R Bondelag. Grand Hotell, Åndalsnes

Fra Norges Bondelag møter styremedlem Einar Frogner, Hedmark og rådgiver i næringspolitisk avdeling, Elin Marie Haga Stabbetorp.

VEDLEGG: Første utkast til program/kjøreplan. (NB - Alle avtaler er ikke gjort ennå).

17. november: Åpent møte Landbrukets ØKOLØFT

21. november: Temakurs for regnskapskontor

Det årlige temakurset for samarbeidende regnskapskontor og medlemmer i Økonomiforbundet holdes i forkant av skattekurset. I år holdes det et kurs: jus for regnskapsførere ved advokat Jan H. Bangen eller advokat Trond Olsen fra Skattebetalerforeningen. Kurset holdes på Quality Hotel Waterfront i Ålesund mandag 21. november kl. 10.00-17.00. Kursvert fra M&R Bondelag Arild Erlien.

22.-23. november: Skattekurs for regnskapskontor

Bondelagets årlige skattekurs arrangeres eksklusivt for ansatte på Bondelagets samarbeidende regnskapskontor. Kurset holdes i år på Quality Hotel Waterfront i Ålesund tirsdag 22. november og onsdag 23. november. Forelesere fra Bondelagets Servicekontor AS er advokat Rune Rylandsholm og daglig leder i Follo Regnskap, Torbjørg Kylland. Skattekurset har som målsetting å gi en bred gjennomgang av relevante skatte- og avgiftsfaglige nyheter slik at regnskapsfører er faglig oppdatert til det kommende årsoppgjøret. Kursvert M&R Bondelag Arild Erlien.

24. november: Samling for grøntkontakter. Norges Bondelag. Oslo

Norges Bondelag inviterer til samling for fylkeslagenes grøntkontakter.

Grøntkontakt i M&R Bondelag, Audun Skjervøy, Valldal, har fått invitasjon direkte fra Oslo.

14. desember: Styremøte M&R Bondelag

7/2016 Andre saker**7.1. Saker frå Bygdekvinnelaget:**

M&R Bygdekvinnelag hadde samrådsmøte på Ona 23. og 24. september. Over 40 påmeldte. Marte Halvorsen møtte for M&R Bondelag.

M&R Bygdekvinnelag har datakurs på Felleskjøpets møterom i Molde siste lørdagen i oktober. Organisasjonen har i gang kampanjen Bygda i bevegelse.

7.2. Saker frå Bygdeungdomslaget

NBU-årsmøtet ble holdt i Surnadal i juli. Organisasjonen har fokus på etablering av nye BULag, hvordan kan Bondelaget hjelpe til her. De har 4-5 lokallag i Møre og Romsdal i dag.

7.3. Fylkesstyremedlemmers deltakelse på lokallagsårsmøtene

Vedlegg: Liste over innmeldte årsmøtedatoer pr 28. september.

På styremøte 8. september fordelte styret deltakelse på lokallagsårsmøtene. Lista ble sendt lokallagene 15. september. Lokallagene fikk frist til 30. september til å fastsette endelig dato, og melde fra til fylkeskontoret om tid og sted for årsmøtet. På styremøtet gjennomgang av datoer.

7.4. Orientering om situasjonen i lokallaga

Hver høst både før og etter årsmøterunden har fylkesstyret en gjennomgang av situasjonen i lokallaga. Flere lokallag sliter med å få gjennomført årsmøtet, og ellers holde aktivitet gjennom året. Møre og Romsdal Bondelag har i dag 43 lokallag.

Geiranger Bondelag ble i august 2015 slått sammen med Eidsdal og Norddal Bondelag. **Tingvoll Bondelag** og **Straumsnes Bondelag** ble 19. november 2015 slått sammen til Straumsnes og Tingvoll Bondelag.

Sande Bondelag har kun "sovende" leder og ingen aktivitet/årsmøte. De ønsker sammenslåing med **Vanylven** og **Syvde Bondelag**, men sammenslåing er ikke gjennomført ennå.

Stordal Bondelag har ikke gjennomført årsmøte på flere år, men har leder.

Det er også noen andre små lag som vi hører lite fra gjennom året, men disse lagene har leder og holder årsmøte/sender inn meldingskjema, bl.a. Frei, Midsund og Harøy/Fjørtoft.

Follestaddalen Bondelag har holdt årsmøter siste årene, men har i flere år drøftet/ønsket sammenslåing med Hjørungfjord BL, men dette er ikke avklart.

Hjørundfjord Bondelag: Leder i laget sendte 23. september denne e-posten til fylkeslaget:

Vi i Hjørundfjord Bondelag vil halde årsmøte 27 oktober.

Eg kjem til å avgå som leder og frykter egentlig at det blir vanskelig å finne noen ny. Vi slit med at ingen vil sitte i styret og eg, om ikkje det blir funne nye medlemmer i styret, legge fram forslag om å legge ned laget og slå det i hop med Ørsta.

Det er bekymringsverdig at ingen vil sitte i lokalstyra lenger. Eg har no sittet i 6 år og er både ledar, kasserer og stort sett alt det andre.

I årsmeldinga til M&R Bondelag 2015 ble følgende omtalt:

Fylkeslaget meiner kommunevise lag kan vere fagleg og politisk viktig for Bondelaget slik det også er i andre organisasjonar, men Noregs Bondelag legg ikkje noko press på dette. I 9 kommunar er det fleire enn eitt lokallag.

Fylkeslaget ønskjer at lag som ikkje har hatt årsmøte på fleire år skal slå seg saman med nabolaga, slik at medlemene får dei tilbod dei har krav på gjennom lokallaget. Lag som ikkje vil slå seg saman må halde årsmøte og stille eit styre.

Samanslutning er ikkje nedlegging. Laget sine medlemer, arkiv og kapital blir berre slått saman. Fylkeslaget tilbyr lokallag bistand i samband med ei samanslutning. Lovene plikter lokallaga til å halde årsmøte kvart år.

Lokallaga mottok kvart år kontingentrefusjon etter fastsette satsar for m.a. betalende medlem og prosent av innbetalt kontingent. Midlar til lokallag som ikkje har halde årsmøte siste to år vert halde tilbake i sentralledet og overført til aktivitetsavhengige midlar i fylkeslaget.

7.5. Regionalt Næringsprogram (RNP) for 2017: Føringer for Innovasjon Norge - rammer

Vedlegg: Referat fra møte

9. september ble det holdt møte i Regionalt partnerskap landbruk på Fylkeshuset i Molde. Oddvar Mikkelsen møtte for M&R Bondelag. Et tema på møtet var drøfting av Regionalt Næringsprogram (RNP) for 2017.

Oddvar Mikkelsen orienterte fylkesstyret om forslagene fra FMLA i samsvar med utsendt møtereferat fra Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA):

Innovasjon Norge (IN) har fått beskjed om at inntil 20 % av 2017 ramma kan løyvast i 2016, og i prinsipp kan IN starte umiddelbart. IN vil forhalde seg til ein kvar tid gjeldande retningslinjer. I situasjonen som har oppstått har IN M&R bestemt seg for å avvente nokre veker, slik at partnerskapet får mulighet til å justere RNP.

Tilskotsnivå i investeringsaker: Forslag frå FMLA på å heve tilskotssatsen frå 20% til 33, men å føre vidare taket på 1,5 million. Dette betyr at maksimalt tilskot blir nådd ved ei investering på 4,5 m kroner, mot 7,5 m tidlegare. Konsekvensen blir at færre får finansiering, men at vilkåra for mindre prosjekt blir betre. Det kan også bety at det blir meir aktuelt å satse på tilbygg / ombygging av eksisterande driftsbygningar.

Økologisk Dei politiske ambisjonane for økologisk jordbruk står ved lag, men andelen økologisk produksjon har ikkje auka – tvert i mot. Forslag frå FMLA: formuleringane rundt økologisk blir skjerpa, slik at «gode» prosjekt skal få finansiering.

LM 2016 fokuserer på **større bruk av lokale ressursar** (beite og anna grovfôr), og mindre avhengigheit av transport. Prognosert underdekning av storfekjøt er også eit relevant tema for den komande fireårsperioden.

Båsfjøs (IN) Kravet om lausdrift er utsatt i 10 år. FMLA får spørsmål om finansiering av investeringar i båsfjøs (tilbygg, utbedringar mv). Korleis skal IN forhalde seg til slike saker?

Generasjonsskifte (IN)– FMLA har fått muligheter til å heve tilskotsprosenten. FMLA (IN) foreslår at vi fortsatt likestiller søknadane ut frå kjønn, og at vi hevar tilskotsprosenten til 50 (mot 40 no). Elles som før.

Fylkesstyret i M&R Bondelag fikk frist til 4. oktober med å svare FMLA på følgende:

- **Investeringar i produksjonsanlegg (sjå kapittel 9 i RNP2016):**
Tekst RNP2016: Det kan gjevast investeringstilskott med inntil 20% av godkjend kostnadsoverslag. Tilskottet er avgrensa oppover til kr 1 500 000.
Tekst RNP2017: Det kan gjevast investeringstilskott med inntil 33% av godkjend kostnadsoverslag. Tilskottet er avgrensa oppover til kr 1 500 000.
- **Investeringar i samband med generasjonsskifte (sjå kapittel 9 i RNP2016):**
Tekst RNP2016: « ..... Søkjarar kan få opp til 40 % tilskot av godkjend kostnad ... »
Tekst RNP2017: « ..... Søkjarar kan få opp til 50 % tilskot av godkjend kostnad ... »

Andre føringar:

- Innovasjon Norge skal ikkje finansiere båsfjøsar for mjølkeproduksjon på ku.
- Innovasjon Norge skal ikkje finansiere nyetableringar for sau, **eller prosjekt med planlagt produksjonsauke på meir enn 10%** . Dette er ikkje til hinder for at tiltak som går på fornying og tilpassing kan få finansiering.
- Saker som går på å etablere eller utvide økologisk produksjon skal under elles like forhold prioriterast framfor konvensjonelt. Prioriteringa av økologisk produksjon er på vilkår av at varene skal ut på marknaden som økologiske produkt.

Etter diskusjon på styremøtet 3. oktober i Møre og Romsdal Bondelag og med e-post godkjenning etterpå, ble følgende kommentarer til føringene sendt til FMLA 4. oktober:

- **Om båsfjøs:** Møre og Romsdal Bondelag vil ikke ha føring som ekskluderer båsfjøs for melkeproduksjon på ku fra å kunne motta investeringstilskudd. Det vil ekskludere mange dyktige bønder fra videre satsing. For bonden er det ofte hensiktsmessig å investere trinnvis, og utvidelse av eksisterende båsfjøs kan være et steg på veien for å komme i posisjon til å bygge løsdriftsfjøs om noen år. Dessuten kan det være snakk om investeringer utenfor selve husdyrrommet, slik som melkerom, smittesluse eller fôrlager.
- **Om sau:** Justert forslag → Innovasjon Norge skal ikke finansiere nyetableringar for sau, **eller prosjekt med planlagt produksjonsauke på meir enn 25 %**.
- Ellers stiller vi oss bak 33 % investeringstilskudd og 50 % generasjonsskiftetilskudd, slik som beskrevet.

7.6. Landbruk 21 – styringsgruppe

Fylkesleder i M&R Bondelag, Oddvar Mikkelsen, er oppnevnt som medlem i styringsgruppe. Landbruk 21 er knyttet til trøndersk landbruk. M&R Bondelag er medlem i Midt-norsk samarbeidsråd, som også drifter prosjektet Grønn forskning.

Landbruk21Trøndelag har oppstart i 2016, presenteres som et kunnskapsbasert innovasjonsprogram med utgangspunkt i det trønderske landbruket, og skal bidra til et mer bærekraftig landbruk - miljømessig, sosialt og økonomisk. Styringsgruppe bestående av personer fra næringsliv, FoU-miljø og offentlige aktører. Prosjektleder får ansettelsesforhold til Norsk senter for bygdeforskning i Trondheim.

Dette ble drøftet i styret:

- Spørsmål om tilknytninga til Midt-norsk samarbeidsråd har tidligere vært tatt opp i fylkesstyret i Bondelaget.
- Bør ha sak og orientering om vår tilknytning til det trønderske samarbeidet i eget styremøte. Invitere representant fra Fylkesmannen til styremøtet og orientere.
- Birgit Kjerstad (Tine), Haram, representerer M&R i AUs samarbeidsråd i dag.
- Mangler oversiktene over prosjekter og hva vi er med på. Finnes det andre muligheter som er vel så viktig for våre medlemmer i Møre og Romsdal å være med på. Tilknytning nordover og sørover, og innhold i dette arbeidet? Deler av Møre og Romsdal føler de hører til et annet landbruksområde.
- Trøndelag har mange forskningsmiljøer på landbruk. Summen her er mye større enn hva vi har i M&R. Derfor er dette samarbeidet vi har i dag en billett for å knytte seg til landbruksforskninga. Deltakelse i det trønderske samarbeidet gir tilgang til kunnskapen.

7.7. Markedsregulering for korn – ubalanse i kornmarkedet

Orientering ved Oddvar Mikkelsen på bakgrunn av mediaomtale de siste ukene. Han drøftet med styret utkast til kronikk/synspunkter til avisa Nationen.

7.8. Evaluering av RMP – kort orientering om status v/Rose Bergslid

Fylkesstyret vedtok i styremøte 16. april 2015 at ”på bakgrunn av innspill fra lokale Bondelag vil styret i M&R Bondelag ta initiativ til at ordninga blir evaluert.” Rådgiver ved fylkeskontoret, Rose Bergslid, har i samarbeid med Fylkesmannen arbeidet med evalueringa.

Rapport er snart ferdig. 50 bønder har svart. Det blir høring om saka. Styret ga innspill til Rose.

7.9. Tryggere sammen – kort orientering og film v/ Atle Franzen

Tryggere Sammen er et prosjekt for Bondelagets lokallag for å øke kunnskap og bevissthet om risiko- og sårbarhetsbildet som lokalsamfunnet og landbruket står overfor. Målet er å samle og dele kunnskap om hvordan vi blir tryggere sammen. Prosjektet vil også vise hvor viktig bøndene er i samfunnsberedskap.

Prosjektet legger opp til 4 samlinger der lokallagene kan velge mellom flere tema og eksterne foredragsholdere. Brannvesenet, sivilforsvaret, beredskapsansvarlig i kommunen, Landbruksrådgivinga/Bedriftshelsetjeneste og Mattilsynet er aktuelle.

Lokallag som vil gjennomføre deler eller hele kursrekka melder seg på via questback og får en minnepinne med materiell. Kurset er godkjent som studiering i SNS (studieforbundet).

Bondelaget har som mål at 20% av alle lokallag skal gjennomføre kurset i løpet av 2017.

Meir info på www.tryggesammen.no

SAK 38/2016: Årsmøterunden i lokallaga – tema og plansjer

Vedtak:

Plansjene gjøres ferdig med de innspill som kom fram på møtet.

Saksutredning:

Plansjer fra Norges Bondelag v/Harald Velsand ble sendt fylkestyret 12. september.

Utkast til plansjer fra fylkeskontoret på aktuelle tema som kan brukes i foredrag på årsmøterunden lagt fram og gjennomgått på møtet.

Årsmøtene i lokale Bondelag skal holdes i perioden 1. – 31. oktober. Lokale årsmøter er en viktig arena for meningsutveksling mellom medlemmer og signal fra lokallaga inn til fylkestyret.

SAK 39/2016: Politisk arbeid - ny jordbruksmelding og valg 2017

Vedlegg: Prioriterte saker 2016/2017 vedtatt av styret i Norges Bondelag.
Valg 2017 – tiltak i tidslinje og i organisasjonsledd

Vedtak: På grunnlag av diskusjonen og innspillene i styremøtet arbeides det videre med aktivitetsplan med tiltak og opplegg for arbeidet med ny jordbruksmelding og for politikerkontakt fram til stortingsvalget 2017. Arbeidsutvalget avtaler møter med politiske partier.

Saksutredning:

Styret i Norges Bondelag behandlet våren 2016 prioriterte saker for arbeidsåret 2016-2017. **Se vedlegg.** Prioriteringene gjelder for alle ledd i organisasjonen og skal være med som grunnlag for arbeidsplaner i lokallag og fylkeslag.

Norges Bondelag har politisk arbeid inn mot ny jordbruksmelding og Valg 2017 som viktigste og høyest prioriterte oppgaver framover, og bør derfor være sak på alle styremøter framover.

På styremøtet 8. september møtte næringspolitisk sjef i Norges Bondelag, Arild Bustnes. Han var innleder på planleggingsdag om Ny jordbruksmelding/valg 2017

Mål for Bondelagets arbeid er:

- at ny Stortingsmelding om jordbrukspolitikken og Stortingets behandling av meldinga blir mest mulig i tråd med Bondelagets politikk
- at Stortinget etter valget i 2017 prioriterer økt norsk matproduksjon basert på norske ressurser, og at langsiktige og stabile rammevilkår sikres
- at ved valget i 2017 skal partienes mat- og landbrukspolitikk ha betydning for velgernes partivalg

Av det som ble tatt opp/drøftet på møtet 8. september var:

- Vurdere å arrangere stormøte om jordbruksmeldinga i januar
- Innspill til de politiske partiene programarbeid
- Følge nominasjonene i partiene
- Være synlige på ulike arenaer neste år, bl.a. Landbrukskonferansen i mars og landbruksmesse i Ørsta april
- Alliansesbygging
- Landbruk og beredskapsplaner
- Innspill til media om aktiviteter
- Møte med Mørebenken
- Gardsbesøk for listekandidater
- Få ut informasjon om hva landbruket betyr i distriktene – årsverk mm men også det visuelle. Lage oppskrifter og presentere utvikling i kommunene.
- Plansjer til sosiale media om visuelle betydning.
- Få NHO til å bekymre seg for reiselivet. Oppfølging i NRK om reiselivet. Delta på reiselivssamlinger.

Oppsummering:

- Systematisere politikerkontakten og mediarbeidet
- Ha plan for lokallagene og fylkeslaget, først og fremst i valgkampen.
- Sende ut punktlistene til lokallagene
- Programutkastene i politiske partier
- Ny jordbruksmelding/valg 2017 settes opp til drøfting på alle styremøter framover.

Norges Bondelag sendte 26. september denne e-posten til fylkeslagene:**1. Finansiering av aktiviteter 2016**

Det har vært, og kan fortsatt være aktivitet ute i fylkene knyttet til melding/valg i inneværende år som fylkene ikke har budsjettet med. Fra sentralt hold kan vi derfor i inneværende år støtte slik aktivitet med 10.000 kroner pr fylke. Avklar i så fall aktivitet/finansiering med meg.

2. Fylkesvise arbeidsplaner 2017

Arbeidet med konkretisering av tiltak etter planleggingsdagene må prioriteres. Vi ber dere sende oss tiltaksplaner, og der aktivitet forutsettes finansiert helt eller delvis fra sentralt hold, må planene inneholde budsjett(estimater). Vi innarbeider så tiltakene i våre sentrale planer og budsjett. Fint om dere – så langt som mulig - kan ferdigstille tiltaksplanene **innen 20. oktober.**

På styremøtet var det en videre gjennomgang av saker og konkretisering av aktivitetsplan, hvordan fylkesbondelaget skal arbeide og hvilke partier vi bør prioritere fram mot valget 2017.

Likeså hvordan vi kan oppfordre lokallagene til å ha kontakt mot partiene og programprosesser.

Aktivitetsplan

Aktivitet	Målgruppe	Budsjett	Ansvarlig
16. okt: Møte i Geiranger med M&R Senterparti	Fylkespolitikere		Oddvar
3.november - Halså	Else May Botten (Ap)		Arnar, Marte

Skjemaet fylles ut fortløpende etterhvert som nye avtaler er på plass.

Dette ble drøftet i styret:

Alle i styret drive politisk påvirkning

Else May i Halså 3. november – tre kvinnebønder som har bygd, fokus på lokale ringvirkninger

Holde kontakt med partier og politikere i programprosessene

På lokallagsårsmøter, oppfordre til å ta kontakt med lokalpolitikere som deltar på fylkesårsmøter.

Invitere toppkandidater i alle parti på gardsbesøk.

Fylkeslaget må planlegge aktiviteter før stortingsvalget.

SAK 40/2016: Matfestivalen i Ålesund - Bondelagets videre engasjement**Vedtak:**

Forpliktende avtale i forkant mellom Matfestivalen, Fylkesmannen og Bondelag om arbeidsdeling og finansiering, er en forutsetning for at vi skal arrangere noe tilsvarende neste år.

Saksutredning:

Bondelaget er medeier i Den Norske Matfestivalen i Ålesund. Det er bakgrunnen for at Bondelaget ble bedt om å bidra med eget arrangement i forkant av årets festival. Dette for å gi festivalen et matfaglig løft. Konferansen «Ærlig mat – ja takk» ble avviklet på Parken Hotel torsdag 25. august.

Matfestivalen er en krevende arena for oss, både med tanke på tidspunkt på året og at arrangementet er i Ålesund. Derfor blir markedsføringen veldig viktig. Avtalen i forkant var at festivalavisen skulle brukes til å markedsføre konferansen og konferansen brukes aktivt i markedsføringen av Matfestivalen. Dette falt ut fordi Matfestivalen av økonomiske årsaker valgte å droppe festivalavisen dette året. Som erstatning skulle vi i forkant få avisoppslag i Sunnmørs-posten, ble det sagt. Dette ble det heller ikke noe av, men vi fikk sagt noen ord i radiosending på NRK Møre og Romsdal.

En skoleklasse bidrog med 25 ekstra deltagere, og slik sikret vi en viss deltagelse. Det var ca. 60 deltagere i alt.

Skal vi arrangere neste år?

Momenter som teller for:

- Matfestivalen er en allerede etablert arena.
- Vi bidrar til å gi Matfestivalen bedre innhold.
- Viktig med bondelagsaktivitet på Sunnmøre
- Viktig med oppslag i Sunnmørsposten
- Viktig å jobbe målrettet mot forbrukeren
- Strategisk tidspunkt i forkant av Stortingsvalget

Momenter som taler imot:

- Krevende arena. Topp kvalitet kombinert med god markedsføring er helt nødvendig for å få akseptabel påmelding.
- Reell fare for stor ressursbruk og liten gevinst.
- Økonomi
- Rett etter sommeren er et krevende tidspunkt.
- Lite drahjelp/tilrettelegging fra Matfestivalen.

Dette ble drøftet i styret:

Konseptet for hele Matfestivalen endres?

Vanskelig tid i slutten av august

Ikke nødvendigvis ha dyr, men ha en god infostand

Skjer lite fra Bondelaget i denne delen av fylket.

Org.-sjef avtaler møte med Matfestivalen om eventuelle aktiviteter på Matfestivalen 2017.

SAK 41/2016: Fylkeslagets økonomi – rapport pr 3. oktober 2016

Vedlegg: Regnskap mot budsjett pr 3. oktober 2016

Vedtak:

Framlagt rapport tas til orientering. Ny økonomisk rapport legges fram på neste styremøte

Saksutredning: Det var orientering i styremøtet om regnskapsrapport

Avdeling 8110 Styret: Stort forbruk.

Avdeling 8112 Ledermøte: Det er dratt med kr 54 821 fra fjorårets ledermøte.

Avdeling 8113 Årsmøtet: Vi har spart kr 4767 i forhold til budsjett.

Avdeling 8119 Valgnemnda: Vi har spart kr 6577 i forhold til budsjett.

Avdeling 8122 Landbrukskonferanse: Vi har søkt om kr 122 154 i tilskudd fra Landbruksselskapet. Arild har etterspurt svar.

Avdeling 8123 Ærlig mat: Hvor stort blir underskuddet? Vi har fått innvilget kr 44 000 i tilskudd samt at fylkesmannen betaler dagpakke for skoleklassen som deltok.

Avdeling 8125 Utadretta virksomhet: Stor sekkepost der mye blir ført. Stort overforbruk. Betalt rapport fra AgriAnalyse på kr 112 000. Vi har søkt Fylkesmannen om tilskudd, men avslag på den. Lagt ut for Jordvern Møre og Romsdal.

Avdeling 8126 Fortsatt gardsdrift: Vi har spart kr 94 737 i forhold til budsjett

Avdeling 8129 Godt bondesamliv: Arrangementsunderskudd på kr -5896

Avdeling 8131 Støtte og gaver: Stor kostnad som ikke er budsjettert. Blant annet -kjøp av bøker som gaver. Tilskudd til NBU på kr 12 000.

Avdeling 8132 Unge bønder: Arrangementsoverskudd på kr 5921

Avdeling 8135 Møter og kurs: Budsjett overskredet med kr 51 059. Kun lønns- og reisekostnader. Skyldes stor aktivitet.

Avdeling 8136 Kurs- og arrangementsutgifter: Budsjett overskredet med kr 46 051. Regionmøter, møte om Konesjonsloven, Dyregod osv.

Avdeling 8138 Gjemnesprosjektet: Underskuddet dekkes inn av Gjemnes næringsfond og fra Gjemnes bondelag